

Ingmanedu kulttuurialan ammattiopisto
Kuopion konservatorio
Kuopion lukiot
Leppävirran lukio
Palvelualan opisto Kuopio
Pohjois-Savon opisto
Savon ammattiopisto
Siilinjärven lukio
Suonenjoen lukio

OPINTOJA YLI OPPILAITOSRAJOJEN

Kuopion alueen toisen asteen yhteistyö
Lukio-opintoja ammattiin opiskeleville
Ammatillisia opintoja lukiolaisille
2020– 2021

Sisällysluettelo

1. Opintojen yhdistämisen mahdollisuudet	3
2. Mitä kahden tutkinnon koulutus on?	3
3. Opiskelijavalinta kahden tutkinnon koulutukseen	4
4. Kahden tutkinnon opiskelu	5
Ammatillinen tutkinto ja yo-tutkinto	5
Yksittäiset kurssit	6
5. Lukion oppimäärä ja ylioppilastutkinto	7
5.1 Lukion tuntijako	7
5.2 Ylioppilastutkinto	8
6. Opiskelu kahden tutkinnon koulutuksessa	10
7. Todistukset	11
8. Jatko-opinnot	11
9. Kahden tutkinnon opiskelijoiden kommentteja	12
Kysy lisää opinto-ohjaajilta!	14

1. Opintojen yhdistämisen mahdollisuudet

Lukion ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoilla on mahdollisuus valita opintoja muista toisen asteen oppilaitoksista.

Lukion opiskelija voi

- opiskella ammatillisia kursseja (esim. hygieniaosaaminen, ensiapu, järjestyksenvalvoja, kauneudenhoidon perusteet) yhteistoiminta-aikoina maanantaisin ja keskiviikkoisin klo 14.35 -16.30, kurssitarjonnan löydät lukioden Wilmasta
- opiskella kokonaisia jaksoja ammatillisessa oppilaitoksessa
- valita kursseja muista lukioista
- suorittaa lukiokursseja iltaopintoina aikuislukiossa
- suorittaa lukiokursseja kesäopintoina aikuislukiossa

Toisessa oppilaitoksessa suoritettavat opinnot voidaan lukea hyväksi lukiotutkintoon.

Ammatillisen oppilaitoksen opiskelija voi

- opiskella valinnaisia opintoja toisella koulutuslallalla
- opiskella yksittäisiä lukiokursseja päivälukioissa tai aikuislukiossa
- suorittaa yo-tutkinnon ammatillisen tutkinnon ohella opiskelemalla neljää kirjoitusainetta

Ammatillisen perustutkinnon opiskelija voi liittää tutkintoonsa lukio-opintoja suunnitteleamalla henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa (HOPS) opinto-ohjaajansa kanssa.

2. Mitä kahden tutkinnon koulutus on?

Lukion päättötodistus tai ammatillinen tutkintotodistus antavat yleisen jatko-opintokelpoisuuden. Kahden tutkinnon suorittaminen vahvistaa ammatillista osaamista, yleissivistystä sekä jatko-opintovalmiuksia ja osaamista työelämän eri tehtävissä. Kaksoistutkinto antaa hyvät valmiudet esim. ammattikorkeakouluopintoihin.

Kaksoistutkinnossa ei suoriteta koko lukion oppimäärää vaan tähdätään pääsääntöisesti ylioppilaskirjoitusaineiden opintoihin.

Kahden tutkinnon opiskelijat saavat ammatillisen tutkintotodistuksen lisäksi ylioppilastutkintotodistuksen läpäistyään ylioppilaskirjoitukset. Osaamista tunnustetaan

lukio-opinnoista ammatillisen tutkinnon yhteisiin opintoihin ja ammatillisiin valinnaisiin tutkinnon osiin.

Ammatillisen perustutkinnon ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen varataan aikaa kolme vuotta.

3. Opiskelijavalinta kahden tutkinnon koulutukseen

Savon ammattiopisto Kuopio, Toivala

Savon ammattiopiston Kuopion yksiköiden koulutustarjonnassa kaksoistutkintomahdollisuuden voi merkitä yhteishaussa www.opintopolku.fi seuraavilla koulutusaloilla:

- liiketoiminnan perustutkinto
- sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto, sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisala.

Näille aloille haettaessa Opintopolun hakulomakkeessa kysytään kiinnostusta suorittaa lukio-opintoja ammatillisten opintojen ohella. Mikäli hakija tulee valituksi em. aloille, opiskelupaikan vastaanottoilmoituksessa pyydetään sitova ilmoittautuminen lukio-opintoihin.

Valintaperusteet ovat ammatillisen tutkinnon valintaperusteet. Menestyäkseen lukio-opinnoissa hakijan peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvon tulee olla vähintään 7.

Muilla koulutusaloilla lukio-opinnot toteutetaan yhteistyössä Kuopion aikuislukion ja muiden alueen lukioiden kanssa. Lukio-opinnot suunnitellaan jokaisen kohdalla yksilöllisesti opintojen alkaessa. Toteutuksessa on koulutusaloittaisia eroja, joten jo hakuvaiheessa kannattaa olla yhteydessä kyseisen koulutusalan opinto-ohjaajaan.

Ingmanedu kulttuurialan ammattiopisto, Toivala

Kaikissa perustutkinnoissa on mahdollista suorittaa ylioppilastutkinto. Opiskelijat valitaan hakemuksesta lukio-opintoihin ensimmäisen lukuvuoden keväällä. Yhteistyölukioina toimivat mm. Kallaveden lukio, Kuopion aikuislukio, Siilinjärven lukio ja opiskelijoiden kotipaikkakunnan lukiot. Lukio-opinnot suunnitellaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman kautta.

Kuopion konservatorio

Musiikkialan perustutkinnon yhteydessä on mahdollista suorittaa myös lukio-opinnot ja ylioppilastutkinto. Joustavat opetusjärjestelyt ja yksilölliset opintopolut mahdollistavat kaksoistutkinnon suorittamisen yhteistyössä Kuopion aikuislukion ja muiden kuopiolaisten lukioiden kanssa. Mikäli musiikki- ja lukio-opintojen yhdistäminen tuntuu omalta vaihtoehdolta, kannattaa jo hakuvaiheessa olla yhteydessä konservatorion opinto-ohjaajiin. Musiikkialan ammatillisiin opintoihin opiskelijat valitaan valintakokeiden perusteella.

Palvelualan opisto, Kuopio

Kaikissa perustutkinnoissa on mahdollista suorittaa myös lukio-opinnot ja ylioppilastutkinto. Kahden tutkinnon opinnot toteutetaan joustavasti yksilöllisin opintopoluin, opinnot suunnitellaan opintojen alussa henkilökohtaiseen osaamisen kehittämisen suunnitelmaan (HOKS). Yhteistyölukioina toimivat mm. Kallaveden lukio tai opiskelijoiden kotipaikkakunnan lukiot.

4. Kahden tutkinnon opiskelu

Ammatillinen tutkinto ja yo-tutkinto

Ammatillisen tutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä (osp). Ammatilliset ja lukio-opinnot suoritetaan henkilökohtaisen osaamista koskevan suunnitelman mukaan.

Ylioppilastutkintoon tähtäävä kahden tutkinnon opiskelija suorittaa lukiossa neljän kirjoitusaineen opinnot. Ylioppilastutkinnossa äidinkieli on pakollinen kaikille. Äidinkielen lisäksi opiskelija valitsee kolme muuta ainetta, joissa tähtää ylioppilaskirjoituksiin. Lukion opinnoista tunnustetaan osaamista yhteisiin tutkinnon osiin ja valinnaisiin tutkinnon osiin.

Ylioppilastutkinto (syksyyn 2021 asti)

ÄIDINKIELI on kaikille pakollinen kirjoitusaine.

Lisäksi on kirjoitettava kolme muuta ainetta pakollisena:

VIERAS KIELI

TOINEN KOTIMAINEN KIELI

MATEMATIIKKA

REAALI

Ala- ja opiskelijakohtaisesti sovitaan, mitkä opinnot suoritetaan lukiossa.

Yhteisissä opinnoissa kunkin tutkinnon osan osa-alueen kohdalla on määritelty mitkä lukion kurssit vastaavat ko. osa-alueen osaamista.

Ylioppilastutkintoon tähtäävän kannattaa suorittaa syventäviä kursseja kirjoitusaineissa päästäkseen hyviin tuloksiin, koska yo-kirjoitukset pohjautuvat valtakunnallisiin pakollisiin ja syventäviin kursseihin.

Ylioppilaskokeen voi suorittaa myös yksittäisissä aineissa, jolloin siitä tulee erillinen todistus.

Katso lisätietoja ylioppilastutkinnosta kohdasta 5.2.

Yksittäiset kurssit

Ammatillisen tutkinnon opiskelija voi valita yksittäisiä lukioaineita vahvistamaan osaamistaan ja jatko-opintovalmiuksiaan joko oppilaitoksen tarjoamana tai omakustanteisesti. Lukiossa suoritetuista opinnoista tunnustetaan osaamista ammatillisen tutkinnon yhteisiin tai valinnaisiin tutkinnon osiin. Valinnaisia tutkinnon osia voi suorittaa paitsi lukiossa, myös jollakin toisella ammattialalla tai ammattikorkeakoulun opintoina. Tarkempaa tietoa saat opinto-ohjaajilta.

Lukion opiskelija voi valita yksittäisiä kursseja tai kokonaisia tutkinnon osia ammatillisista oppilaitoksista. Näillä opinnoilla opiskelija voi vahvistaa orientoitumistaan ammatillisiin tai ammattikorkeakouluopintoihin sekä vahvistaa työelämävalmiuksiaan. Lisätietoja opinnoista saa opinto-ohjaajilta.

5. Lukion oppimäärä ja ylioppilastutkinto

5.1 Lukion tuntijako

Nuorille annettavan opetuksen tuntijako

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset kurssit	Syventävinä opintoina tarjottavien valtakunnallisten kurssien määrä
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3
A-kieli (englanti)	6	2
B-kieli (ruotsi)	5	2
Muut kielet		8+8
Matematiikka		
yhteinen opintokokonaisuus	1	
lyhyt oppimäärä	5	2
pitkä oppimäärä	9	3
Ympäristö ja luonnontieteet		
Biologia	2	3
Maantiede	1	3
Fysiikka	1	6
Kemia	1	4
Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet		
Filosofia	2	2
Psykologia	1	4
Historia	3	3
Yhteiskuntaoppi	3	1
Uskonto tai elämäkatsomustieto	2	4
Terveystieto	1	2
Taito- ja taideaineet	5	
Liikunta	2	3
Musiikki	1-2	2
Kuvataide	1-2	2
Opinto-ohjaus	2	
Pakolliset kurssit	47-51	
Syventävät kurssit vähintään	10	
Soveltavat kurssit		
Kurssit yhteensä vähintään	75	

Tuntijaon mukaisten pakollisten ja syventävien kurssien lisäksi voi olla koulutuksen järjestäjän päättämiä syventäviä ja soveltavia kursseja. Oppituntien lisäksi opinto-ohjauksessa opiskelijalle annetaan muuta ohjausta.

Savon ammattiopiston ja Ingmanedun kahden tutkinnon opiskelija ei voi suorittaa lukion oppimäärää.

5.2 Ylioppilastutkinto

Ylioppilastutkintoon kuuluvat seuraavat kokeet syksyyn 2021 asti:

- Äidinkielen koe, pakollinen kaikille
- Lisäksi kolme seuraavista pakollisina aineina:
  - Toisen kotimaisen kielen koe
  - Vieraan kielen koe
  - Matematiikan koe
  - Reaalikoe

Ylioppilaskokelaan on osallistuttava neljään pakolliseen kokeeseen suorittaakseen tutkinnon. Pakolliset kokeet ovat äidinkielen koe kaikille pakollisena aineena ja lisäksi kolme seuraavista pakollisina aineina: toisen kotimaisen kielen koe, vieraan kielen koe, matematiikan koe ja reaalikoe.

Pakollisten kokeiden lisäksi kokelas voi osallistua yhteen tai useampaan ylimääräiseen kokeeseen.

Matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraissa kielissä järjestetään vaatavuudeltaan kahden eri tason kokeet. Kokelas saa lukio-opinnoistaan riippumatta valita, kumman tason mukaiseen kokeeseen hän edellä mainituissa aineissa osallistuu. Kokelaan on kuitenkin suoritettava vaativampi koe vähintään yhdessä seuraavista pakollisista kokeista: matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä tai vieraassa kielessä. Toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraassa kielessä vaativammalla kokeella tarkoitetaan peruskoulun ala-asteelta alkavan, kaikille yhteisen kielen (A-kielen) oppimäärään perustuvaa koetta.

Opiskelijalla on oikeus osallistua ylioppilaskirjoitusten kokeeseen, kun hän ennen kirjalliseen kokeeseen osallistumista on opiskellut vähintään asianomaisen oppiaineen pakolliset kurssit. Sellaisen reaaliaineen kokeeseen, jossa ei ole yhtään pakollista lukiokurssia, opiskelija voi osallistua opiskeltuaan kaksi ko. aineen lukiokurssia.

Opiskelijalla on oikeus osallistua ylioppilastutkintoon ja sen kokeisiin, kun hän on suorittamassa opintojen loppuvaiheessa tai suorittanut 180 opintopisteen ammatilliset opinnot.

Kokeet laaditaan kunkin oppiaineen valtakunnallisten pakollisten ja syventävien kurssien perusteella. Jotta opiskelija pääsee hyvään tulokseen ylioppilaskirjoituksissa, on suositeltavaa opiskella mahdollisimman paljon ylioppilaskirjoitusaineiden valtakunnallisia syventäviä kursseja.

Tutkinto on suoritettava enintään kolmen peräkkäisen tutkintokerran aikana. Myös tämän jälkeen on mahdollista täydentää tutkintoa tai uusia ylioppilaskokeita.

Syksystä 2019 lähtien hylätyn kokeen saa uusia kolme kertaa välittömästi seuraavien kolmen tutkintokerran aikana (tutkinnon ollessa kesken). Ylioppilastutkinnon suorittanut henkilö saa uusia hylätyn kokeen niin monta kertaa kuin haluaa. Hyväksytyt ylioppilaskokeet saa uusia myös niin monta kertaa kuin haluaa. Syksyn 2019 tutkinnosta alkaen voi uusia hyväksytyt ylioppilaskokeet, vaikka koe olisi uusittu jo aikaisemmin.

Jos kokelas on hylätty pakollisessa vaativamman tason kokeessa, hän saa hylättyä koetta uusia osallistua saman oppiaineen lyhyemmän oppimäärän kokeeseen. Lyhyempään oppimäärään perustuvan kokeen suorittaminen katsotaan alkuperäisen kokeen uusimiseksi. Siten kokelas, joka esimerkiksi on hylätty pakollisessa pitkänmatematiikan kokeessa, voi hylättyään kokeena uusia lyhyen matematiikan kokeen. Tason vaihtaminen edellyttää kuitenkin, että kokelaan pakollisiin kokeisiin sisältyy yksi vaativamman tason koe.

Ylioppilaskirjoituksissa tarvitaan oman tietokokeen, sillä kevästä 2019 lähtien suoritetaan kaikki ylioppilaskirjoitukset sähköisesti.

Ylioppilaskirjoitukset kevästä 2022 lähtien

Ylioppilastutkinnon rakenne muuttuu kevästä 2022. Pakollisen äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen lisäksi kirjoituksissa on suoritettava kolme koetta tai koeparia joukosta, johon kuuluvat matematiikka, toinen kotimainen kieli, vieras kieli sekä vaihtoehtoisesti kaksi reaaliainetta tai yksi reaaliaine ja yksi vieras kieli. Ylioppilastutkintoon osallistuva kirjoittaa kevästä 2022 lähtien **viisi kirjoitusainetta**.

Ylioppilaskirjoituksiin liittyviin sääntöihin ja ohjeisiin voi tutustua osoitteissa:

<https://digabi.fi>

<http://www.ylioppilastutkinto.fi>

6. Opiskelu kahden tutkinnon koulutuksessa

Opiskelu tapahtuu tavallisimmin etukäteen sovittuina vuorojaksoina ammatillisessa oppilaitoksessa ja lukiossa. On myös mahdollista, että lukion opintoja ja ammatillisia opintoja on samassa jaksossa. Osan opinnoista voi suorittaa myös kesällä (esim. kesälukio, työssäoppiminen), iltaopintoina aikuislukiossa tai etälukiossa. Ammatilliseen tutkintoon kuuluvaa työpaikalla tapahtuvaa koulutusta on mahdollista tehdä myös kesällä.

Lukio-opinnot antavat valmiudet ylioppilastutkintoon osallistumiseen ja samalla tukevat ammatillista osaamista sekä jatko-opintovalmiuksia.

Kahden tutkinnon opiskelijoilla on kaksi ryhmänohjaajaa, toinen lukiossa, toinen ammatillisessa oppilaitoksessa. Molemmissa oppilaitoksissa on kahden tutkinnon opiskelijoista vastaava opinto-ohjaaja. Ryhmänohjaajat ja opinto-ohjaajat seuraavat opintojen etenemistä sekä ohjaavat opiskelijaa opinnoissa, kurssivalinnoissa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa.

Kahden tutkinnon koulutukseen valituille ilmoitetaan ajankohta, jolloin tehdään kurssivalinnat ja lukujärjestykset. Kurssivalinnat ensimmäiselle vuodelle tehdään lukion rehtorin ja opinto-ohjaajan ohjaamana. Opiskelun aikana kurssivalinnat tehdään hyvissä ajoin ennen seuraavan lukiojakson alkua. Kunkin lukion käytänteet selviävät tarkemmin ko. lukion opinto-oppaasta.

Eri koulujen käytänteistä saa tarkempaa tietoa ko. koulun opinto-ohjaajilta, opinto-oppaasta ja [www-sivuilta](#).

7. Todistukset

Suorittaessaan sekä ammatillisen perustutkinnon että ylioppilastutkinnon opiskelija saa

- 1) ammatillisen tutkintotodistuksen, jossa osa opinnoista on tunnustettu lukio-opinnoista
- 2) ylioppilastutkintotodistuksen

Tunnustettaessa osaamista lukiosta ammatilliseen tutkintoon arvosanat muunnetaan seuraavasti:

Lukio	Ammatillinen oppilaitos
10	5
9	5
8	4
7	3
6	2
5	1

8. Jatko-opinnot

Korkea-asteen jatko-opintoihin hakeutuessaan opiskelija voi käyttää ammatillista tutkintotodistusta tai ylioppilastutkintotodistusta. Hakujärjestelmä valikoi niistä opiskelijan kannalta edullisimman vaihtoehdon.

Korkeakoulujen pisteytys muuttuu keväällä 2020. Korkea-asteen opiskelijat valitaan joko todistusvalinnan ja pääsykokeiden kautta. Korkea-asteen oppilaitokset pisteyttävät todistusvalinnassa yleensä **viisi ylioppilaskirjoitusainetta**: äidinkieli, matematiikka, vieras kieli/toinen kotimainen kieli ja kaksi parasta pisteitä tuottavaa ainetta (reaaliaineet/vieras kieli).

Yliopistojen valintamenettelyissä on eroja ja ne kannattaa tarkistaa kunkin yliopiston ja koulutusohjelman osalta. Koulutusalaakohtaisia lisätietoja jatko-opinnoista saa www.opintopolku.fi -nettisivuilta sekä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen nettisivuilta ja hakuoppaista.

9. Kahden tutkinnon opiskelijoiden kommentteja

”Kaksoistutkinto on helppoa ja minulle huippuvalinta, että voin opiskella yhtä aikaa ammatin ja kirjoittaa ylioppilaaksi. Minusta on helppoa suunnitella ja luoda minulle sopiva opintopolku yhdessä opinto-ohjaajien kanssa. Mukavaa vaihtelua opiskeluun tuo se, että välillä opinnot ovat lukiossa ja välillä ammattiopistossa sekä välillä on työharjoittelua” **Emmi, liiketalous ja lukio**

”Kahden tutkinnon opinnot olivat minulle varsin mukava ratkaisu, kun molemmissa kouluissa näkee ja tapaa uusia kavereita. Hain kaksoistutkintoon, koska tähtään jatko-opinnoissa ammattikorkeakouluun ja silloin lukion matematiikasta sekä fysiikasta tulee olemaan hyötyä. Opinnot ovat sujuneet ihan kivasti, kunhan ei ota stressiä. Kaksoistutkintoa minulle suosittelivat ystävät ja vanhemmat. Itse suosittelen kaksoistutkintoa niille, jotka tykkäävät tehdä ja rakennella erilaisia asioita.” **Antti, autoala ja lukio** (omien polkujen kulkija)

”Olen vasta aloittanut kahden tutkinnon opinnot. Aluksi lukioon on ollut totuttelemista ammatillisen jakson jälkeen, mutta onneksi opo ja rehtori ovat antaneet selkeää informaatiota kuinka toimia. On mukavaa, kun on saanut paljon kavereita amiskan puolelta ja lisää lukiosta. Opiskelut ovat tähän mennessä edenneet hyvin.” **Sarita, kauneudenhoitoala ja lukio** (omien polkujen kulkija)

”Kahden tutkinnon opintojen vaikeus riippuu omasta asenteesta. Opettajat ovat aina valmiita auttamaan jos tarvitsee apua.” **Eemeli, sosiaali- ja terveystieteiden lukio**

”En jaksaisi kumpaakaan koulua koko ajan. Lukio ei ole niin rankkaa, kun on käytännön jaksoja välillä. Saan ammatin, mutta lukiosta saan yleissivistystä. Lukiossa opin paljon kieliä, joka on jees! **Jere, liiketalous ja lukio**

”Opiskelen ravintolakokki-lukio kaksoistutkintoa Savon ammattiopistossa, lukiojaksot suoritan Siilinjärven lukiossa. Hakeuduin kaksoistutkintoon, koska se vaikutti tosi järkevältä vaihtoehdolta. Siinä saa kaksi karpästä yhdellä iskulla lähes samassa ajassa kuin pelkän ammatillisen tutkinnon tai lukio-opinnot. Mukavinta tässä koulumuodossa on vaihtelu. Lukiojakson jälkeen on mukava siirtyä amiskalle käytännön hommiin ja päinvastoin. Keväällä olin työssäoppimassa Englannissa Royal Victoria hotelissa. Sain harjoitella käytännössä englannin taitojani ja oli mukava nähdä miten muualla asiat tehdään. Lähdän myös kesäksi töihin Englantiin. Tämän tutkinnon jälkeen aion hakeutua lukemaan ravitsemustieteitä Kuopion yliopistoon tai restonomiin opintoja Haaga-instituuttiin. **Marjut, hotelli- ja ravintoala sekä lukio**

”Valitsin kaksoistutkinnon, koska en halunnut pelkästään lukioon, se tuntui ajanhukalta, sillä sen jälkeen olisi vielä pakko hankkia joku ammatti. Pelkkä merkonomilinja tuntui taas liian helpolta. Piti saada haastetta! Vaihtelevuus tuo mielekkyyttä opiskeluun ja auttaa jaksamaan. Jos lukiossa on rankkaa, tietää että Kopiksella helpottaa. Toisinaan on taas kiva saada lukea ja opiskella vähän tarkemmin. Lukiosta saa kielitaidon, joka jäisi ammatillisella puolella vähälle. On myös mielenkiintoista lukea reaaliaineita! Ainoa negatiivinen puoli on ollut varmaan se, että kirjoitusten alla meni melko rankaksi, kun oli kopisjakso ja samalla olisi pitänyt lukea kirjoituksiin (+työt). Mutta sehän oli tiedossa jo etukäteen.

Omista asioistaan saa pitää huolen ja olla itse aktiivinen opintojensa edistymisen suhteen. Tässä koulutuksessa saa kaksi karpästä yhdellä iskulla, eli ammatti ja lisähöystönä yleissivistystä ja kielitaitoa! Suosittelen kaikille niille, jotka ovat valmiita ottamaan haasteita vastaan ja kantamaan vastuuta opinnoistaan. Pitää olla ahkera ja tunnollinen (ja hyvin motivoitunut), että kaikki sujuu kerralla ja kurssit menee läpi. Mutta ei tämä ole niin rankkaa kuin väitetään!!” **Marjo, liiketalous ja lukio**

”Yhdeksännen luokan keväällä kun piti päättää minne kouluun hakea, minulla oli valinnan vaikeus. Kaikki ajatukseni ja päätökseni on pohjautunut poliisikoulun vaatimuksiin ja edellytyksiin. Sinne haettaessa täytyy olla joko toisen asteen ammatillinen koulutus, lukion päättötodistus tai ylioppilastodistus.

Onko kaksoistutkinto rankkaa, minulta kysytään melkein aina kun kerron tällaisesta opiskelumuodosta. Aivan selkeää vastausta siihen ei ole, voin vaan sanoa, että välillä on, välillä ei. Jos jaksaa lukea ja ponnistella, tehdä kaiken ajallaan, ei se kovin rankkaa ole. Selkeä päämäärä motivoi paljon opiskelemaan. Tietenkin opintoja helpottaa myös, jos on jonkinlaista lahjakkuutta lukion käyntiin ja aitoa kiinnostusta lähihoitajan työhön. Suosittelen kaksoistutkintoa lämpimästi kaikille, joilla riittää sisua ja halua.” **Johanna, sosiaali- ja terveysala sekä lukio**

Kysy lisää opinto-ohjaajilta!

Kuopion alueen toisen asteen yhteistyön koordinointi

Sanna Vuorinen 0447854911 sanna.vuorinen@sakky.fi

Anne Sivén 0447184528 anne.siven@opedu.kuopio.fi

Savon ammattiopisto

Presidentinkatu 1, Yhteiskuntatieteiden, kaupan ja hallinnon ala

Sanna Vuorinen 0447854911 sanna.vuorinen@sakky.fi

Presidentinkatu 1, Sosiaali- ja terveysala

Sirpa Leinonen 0447858808 sirpa.leinonen@sakky.fi

Sammakkolammentie 2, Matkailu-, ravitsemis- ja talousala

Sari Multasuo 0447854844 sari.multasuo@sakky.fi

Presidentinkatu 3, Tekniikka ja liikenne, kauneudenhoitoala

Riitta Oksman 0447854020 riitta.oksman@sakky.fi

Toivala, Rissala

Marjo Jalkala 0447854112 marjo.jalkala@sakky.fi

Ingmanedu kulttuurialan ammattiopisto

Niina Kapanen 0446532060 niina.kapanen@ingmanedu.fi

Kuopion konservatorio

Tiina Riekkinen 0447279218 tiina.riekkinen@kuopionkonservatorio.fi

Pekka Nyysönen 0505673393 pekka.nyysonen@kuopionkonservatorio.fi
(apulaisrehtori)

Palvelualan opisto Kuopio

Heli Kärnä 0440355624 heli.karna@paok.fi

Pohjois-Savon opisto

Päivi Jäntti 0401460211 paivi.jantti@psko.fi

Kallaveden lukio

Anne Sivén 0447184528 anne.siven@opedu.kuopio.fi

Kuopion aikuislukio

Tiina Kaljunen 0447181239 tiina.kaljunen@opedu.kuopio.fi

Kuopion klassillinen lukio

Markku Ukkonen 0447184555 markku.ukkonen@opedu.kuopio.fi

Kuopion Lyseon lukio

Pauliina Pöntinen 0447184566 pauliina.pontinen@opedu.kuopio.fi

Kuopion taidelukio LUMIT

Heikki Huuhka 0447181157

heikki.huuhka@opedu.kuopio.fi

Juankosken lukio

Satu Tuppurainen 0447188962

satu.tuppurainen@opedu.kuopio.fi

Leppävirran lukio

Karoliina Nissinen 0447975127

karoliina.nissinen@leppavirta.fi

Nilsin lukio

Hannele Hakkarainen 0447482348

hannele.hakkarainen@opedu.kuopio.fi

Siilinjärven lukio

Nina Enkkela 0447402105

nina.enkkela@siilinjarvi.fi

Suonenjoen lukio

Elsa Kuittinen 0405416620

elsa.kuittinen@suonenjoki.fi